

Nr 26

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående auktorisation av revisorer.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 242 av herr *Paul Jansson* och II: 291 av herr *Carlstein m. fl.* föreslås, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning för beredande av insyn eller inflytande från det allmännas sida i handelskamrarnas verksamhet med auktorisation av revisorer.

I motionerna anföres, att för de olika handelskamrarna finnes stadgor angående bl. a. auktorisation av revisorer. Enligt dessa stadgor skall handelskammaren avgöra ansökningar om auktorisation efter hörande av den s. k. centrala revisorsnämnden, som består av en representant för varje handelskammare utom Gotlands samt för handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, Föreningen Auktoriserade revisorer m. fl. Nämndens handlingar är icke offentliga.

Noggrant preciserade kunskaps- och erfarenhetskrav angives i stadgorna. Den som innehar avlönad allmän tjänst kan emellertid icke få auktorisation eller bibehålla tidigare erhållen sådan utom i undantagsfall efter särskild prövning. En konsekvens härav är att en auktoriserad revisor undviker att söka anställning hos stat eller kommun. Särskilt för kommunerna är detta en nackdel.

Någon fullföljdsrätt över handelskammarens beslut om auktorisation föreligger icke, vilket synes medföra oenhetlighet vid stadgornas tillämpning. Man kan heller icke utesluta att handelskamrarna utnyttjar auktorisationsrätten i monopolsyfte. Det allmänna bör därför beredas möjlighet till insyn och inflytande över verksamheten.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 291.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från kommerskollegium och Föreningen Auktoriserade revisorer.

Kommerskollegium, som överlämnar yttranden från handelskamrarnas nämnd, Sveriges grossistförbund, Sveriges industriförbund och Sveriges köpmannaförbund, framhåller att det innebär stora fördelar att näringslivet självt handhar auktorisationsverksamheten. Denna har tillkommit för att tilgodose näringslivets egna intressen. Endast om allvarliga anmärkningar kan riktas mot de nuvarande förhållandena bör staten ingripa reglerande.

Meddelad auktorisation innebär icke endast ett bevis för att vederbörande är väl skickad att utöva revisorsyrket utan även en garanti för att han är

Bihang till riksdagens protokoll 1964. 11 saml. Nr 26

självständig gentemot uppdragsgivaren. Förbudet för auktoriserad revisor att inneha avlönad tjänst utgör en grundpelare i auktorisationssystemet. Ett klart behov föreligger av en sådan ordning. Den som vill anlita en revisor skall kunna göra det i förvissningen att denne ej är i beroendeställning till någon. En annan sak är att behov kan föreligga av ett system enligt vilket statlig myndighet eller enskild organisation efter prövning på begäran utfärdar bevis om att viss person är väl lämpad för varje slag av revisionsverksamhet, men titeln auktoriserad revisor skulle då förbehållas den som ej innehar avlönad tjänst. Något behov av ett dylikt system föreligger emellertid ej för närvarande.

Kollegiets uppfattning är att centrala revisorsnämnden vidtagit nödiga åtgärder för att få enhetlig praxis. Kollegium känner icke till att tendenser till monopolism skulle framträtt utan har tvärtom intrycket, att handelskamrarna på ett objektivt och tillfredsställande sätt handhaft auktorisationen.

Av principiella skäl skulle det dock vara önskvärt med ett besvär förfarande och från handelskamrarnas sida torde man icke motsätta sig att skapa någon form av besvärsmätt. Även besvärspövnningen bör dock organiseras utan statlig medverkan.

Kollegium avstyrker motionerna.

Av de av kollegium hörda organisationerna är det endast Köpmanförbundet som tillstyrker motionerna, vilket sker på i huvudsak de skäl, som anförts i motionerna. I övrigt anföres i yttrandena huvudsakligen synpunkter som överensstämmer med vad kollegium uttalat.

Föreningen Auktoriserade revisorer anser, att några praktiska olägenheter icke uppkommit av att centrala revisorsnämndens handlingar icke är offentliga. Handelskamrarna har städse varit angelägna att ge uttömmande besked såväl om principbeslut som om tillämpad praxis. Sökande som fått sin ansökan avslagen får klart besked om orsaken och vägledning om den ytterligare meritering som bedömts erforderlig.

En auktoriserad revisor är i princip helt förbjuden att inneha avlönad anställning. Det gäller alltså icke enbart anställda i allmän tjänst. En revisor måste nämligen gentemot uppdragsgivaren inta en fri och oberoende ställning. Generellt undantag gäller dock för anställning hos annan auktoriserad revisor, varjämte dispens i vissa fall kan ges. Sådan dispens har givits handelslärare samt anställda hos Sveriges kommunalekonomiska förening. Föreningens erfarenhet är att dispensärendena handlägges på sådant sätt, att alla krav på likformig behandling tillgodoses. En person, vars auktorisation upphört på grund av anställning, får vid återgång till självständig revisionsverksamhet utan svårighet åter auktorisation. Något behov av överprövningsrätt har icke gjort sig märkbart. Föreningen saknar kännedom om någon avvikelse i praxis hos de olika handelskamrarna. Några mono-

poliseringstendenser känner föreningen ej heller till. Föreningen söker för sin del medverka till en ökning av antalet auktoriserade revisorer. En viss mildring av kompetenskraven har genomförts på förslag av föreningen.

Föreningen avstyrker motionerna.

Utskottet

I motionerna anföres vissa kritiska synpunkter på rådande system för auktorisation av revisorer, vilket innebär att auktorisation meddelas av handelskammare efter tillstyrkan av centrala revisorsnämnden. Som villkor för erhållande eller bibehållande av auktorisation gäller bl. a. att vederbörande icke må inneha avlönad allmän eller enskild tjänst. Motionärerna synes förmena att sistnämnda stadgande skulle medföra svårigheter för staten och kommunerna att erhålla på detta sätt kvalificerade innehavare av revisorsbefattningar. De har vidare anfört att de olika handelskamrarnas praxis i auktorisationsärenden skulle vara oenhetlig, att besvärsrätt icke finns i fråga om handelskammares beslut i auktorisationsärenden och att fara kan föreligga att auktorisationsrätten begagnas i monopolistiskt syfte.

Förbudet för auktoriserad revisor att inneha avlönad tjänst torde, som kommerskollegium anfört, utgöra en grundpelare i auktorisationssystemet. Enligt utskottets mening torde det få anses vara av väsentligt värde att en revisor icke står i beroendeställning, och utskottet finner övervägande skäl tala för att denna ordning bibehålles.

Kravet på enhetlighet i bedömningen av auktorisationsfrågor är enligt utskottets mening värt stort beaktande. Såvitt utskottet kunnat finna bör detta krav kunna tillgodoses genom centrala revisorsnämnden, och utskottet förutsätter att nämnden är beredd att med kraft verka härför.

Att auktorisationsrätten skulle utnyttjas i monopolistiskt syfte torde enligt utskottets mening icke behöva befaras, allra minst i nuvarande läge, vilket kännetecknas av en sådan brist på auktorisationssökande, att man övervägt åtgärder för att vidga kretsen av dem som är behöriga att söka auktorisation.

Utskottet finner sammantaget anledning icke föreligga till några vägande erinringar emot det nuvarande auktorisationssystemet. Utskottet anser dock möjlighet böra öppnas för den som fått avslag på ansökan om auktorisation eller fått sin auktorisation upphävd att genom anförande av besvär få ärendet omprövat. En sådan ordning skulle överensstämja med de allmänna principer om besvärsrätt som nu gäller i statlig och kommunal verksamhet. Enligt vad utskottet erfarit och som framgår av kommerskollegii yttrande lär man från handelskamrarnas sida icke motsätta sig att införa någon form av besvärsrätt. Utskottet förutsätter att frågan av vederbörande upptages till allvarlig prövning.

Utskottet finner icke skäl förorda tillsättande av den av motionärerna föreslagna utredningen utan får med hänvisning till det ovan anförda hemställa,

att de likalydande motionerna I: 242 och II: 291 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 april 1964

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Schött, Sörlin, Söderberg*, Hellebladh, Eric Gustaf Peterson, Tage Johansson, Svanström*, fru Hamrin-Thorell*, herrar Wallmark, Hedlund och Helge Karlsson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Skoglösa, Carlsson i Huskvarna*, Dickson, fru Thunvall*, herrar Nilsson i Bästekille, Lundmark, Börjesson i Glömminge, Rask*, fröken Anderson i Lerum, fru Hörnlund och fru Forsling.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av fru *Thunvall* och fru *Hörnlund*, vilka ansett att utskottets utlåtande och hemställan bort ha följande lydelse:

I motionerna I: 242 och II: 291 har hemställts om en allsidig utredning angående auktorisation av revisorer. Utskottet delar motionärernas uppfattning att nuvarande ordning ej är tillfredsställande. Kravet på enhetlighet i bedömningen av auktorisationsfrågor är således enligt utskottets mening värt stor beaktande. Detta krav kan f. n. ej anses tillgodosett. Uppenbara risker föreligger att de lokala handelskamrarna handlägger ärendena efter olika grunder. Den som fyller de formella kompetenskraven har icke garanti för erhållande av auktorisation. Kommunalt eller statligt anställda revisorer anses ej kunna komma i fråga för auktorisation. Den som tidigare innehaft auktorisation kan vid erhållande av statlig eller kommunal tjänst förlora densamma. Motiveringen att dessa revisorer skulle vara i beroendeställning kan utskottet för sin del ej finna hållbar.

Handelskamrarna avgör auktorisationsärendena, men handlingarna är ej offentliga och någon fullföljdsrätt mot besluten föreligger ej. Utskottet anser i likhet med motionärerna anmärkningsvärt att möjlighet således saknas till insyn i handelskamrarnas handläggning av auktorisationsärenden. Frågan om insyn och inflytande från det allmännas sida bör undersökas, och

det är angeläget att möjligheter skapas till anförande av besvär. En sådan besvärsordning torde böra utformas i enlighet med de principer härför som gäller i statlig och kommunal verksamhet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 242 och II: 291 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en allsidig utredning för beredande av insyn eller inflytande från det allmännas sida i handelskamrarnas verksamhet med auktorisation av revisorer.